

V. Buzás Andrea

SZÉP VAGY, MAMA!

2018-04-05 | NOVELLA

Tegezz nyugodtan, az örökkévalósághoz képest mind egyidősek vagyunk, mondogatta anyu újdonsült ismerőseinek. De amikor hatvanöt évesen negyedszer is férjhez ment egy nála tizenkét évvel fiatalabb pasihoz, hamar felismerte, hogy ebben az eseménydús földi illanásban mégiscsak sokat számít tíz, húsz esztendő. Főleg az elején és a végén.

szociális inkontinencia

Tapasztalatból beszélek, most töltöm be a hetvenkettőt, tehát jó ideje észlelem az öregasszonyosodás jeleit. Nem ijeszt meg, inkább mulatságosnak találom. Talán mert nem

is a testi lazulások, inkább a belső ereszkedések érdekelnek. Például azon kapom magam, hogy öregasszonyos gátlástalansággal szólítok meg bárkit. Ez is anyu szokása volt. És képes lennék beleütni az orrom bármibe. Eleinte csak egyszer-egyszer csöppent ki, ma már, ha nem figyelek, árad belőlem a kéretlen tanács. Ez valami szociális inkontinencia kezdete lehet.

Viszont tapintatosabb velem a világ, és elnézőbb lettem én is a világgal. Rémiszt ugyan, hogy majd észre se veszem, és anyu sorsára jutok. Kéretlen kitárulkozásai, kotnyeles beavatkozásai kínosak voltak a családnak. De ő csak nevetett. Azt mondta, ha egyszer arra kapod fel a fejed, hogy mindenki magasabb és fiatalabb nálad, ideje lesz újragombolni a kabátot. És valóban. Sok minden tét nélkülivé lett, ezért is ernyed látványosan az én hajdan feszes önérzetem. *Mamikám, túlgyalod a dolgot...! Inkább gyere ki hozzánk* – hív a lányom, de valahogy elveszettnek érzem magam Viborgban. Persze Bristolban is, ahol a fiam él. Mintha idegen bolygókon botorkálnék, pedig sokfelé utaztam.

Megtanultam fészbukozni, így legalább látom, mit posztolnak az unokáim. Időnként kicsinosítom magam, csináltatok egy-két fotót a szomszéd lánnyal, aztán feltöltöm az oldalamra. Tetszeni akarok a családomnak. Nagy sikere volt a múltkori képemnek is. *Szép vagy, Mama!*, kommentelte az unokám Bristolból. Még a barátai is lájkolták. Büszkék rám, és ez jó érzés. Bezzeg, ha naponta látnának, amikor kikászálódok az ágyból, és fél órámba telik kiegyenesedni!

Max Beckmann: Nő szürke fejkendőben, jean louis mazieres, flickr.com

De nem ez a lényeg. Hanem hogy ez a bizonyos fotó olyasvalaki képernyőjén bukkant fel, akivel már vagy harminc éve nem találkoztam. Ahogy később mesélte, azonnal felismert a „boncolós” bagolytekintetéről. Bejelölt ismerősnek, én meg alig hittem a szememnek. Szilágyi Zitus volt, a jó öreg Ziti, az osztálynak csak Zaza, a laza.

Már másnap kiutaztam hozzá Szentendrére. Egy trombitafolyondárral befuttatott odúban lakott. *Minek nagyobb? Nem foglalok sok helyet*, zszisegett, akár ötvenvalahány éve, amikor tanárunk lett a gimnáziumban. Zaza már akkor is bogárszerű volt. De most, nyolcvanöt évesen, ahogy hajlott hátán kitinként feszült a pulóver, teleszkópos túrabotjait meg csápként kocogtatta maga előtt az apró lakásban, mintha kiteljesedett volna bogár-léte.

púderként használta a krétaport

Zaza egy tantestületben dolgozott anyuval, de körülbelül ennyi volt a közös nevező. Anyut és a klikkjét – képmutató, pletykás kis 4-5 fős társaság –, az első pillanattól

idegesítette Zaza keresetlensége és kezelhetetlensége. *Slampos kis kobold*, gúnyolódtak rajta. Tényleg szörnyen öltözködött, színt ütött színnel, mintát mintával, télit nyárral, és ettől mindig volt valami szedett-vedett, világégés utáni fílingje. Én viszont az első pillanattól imádtam, őt is meg az óráit is, pedig latint tanított. Emlékszem, anyu nem titkolt ellenszenvvel nézte Zaza iránti rajongásomat. *Mondd, nálatok is krétaporral kenegeti az orrát?*, kérdezte. Idővel persze legendássá lettek Zaza bizarr szokásai (például hogy púderként használta a krétaport), ám a tantestületben akkoriban, már amennyire ezt meg tudtam ítélni, idegen test maradt. Züm-züm Zazát – ahogy anyuék nevezték – nem érdekelte, ki mit gondol róla, és nem érdekelték az intrikák sem. Szerintem a tanáriban is beleröhögött mindenki képébe.

– Emlékszel, amikor a Soltész Ádi kotonnal hadonászott az órádon? – kérdeztem, és a tányérjára toltam egy szelet frankfurti koszorút.

– Persze, hogy emlékszem – vágta rá csibészes büszkeséggel, és villájával a levegőbe bökött. – Soltész azt kérdezte, *ismeri ezt, tanárnő...?*

– Te meg rávágtad, hogy én ismerem, édes fiam, de a te apád, sajnos, nem

ismerte!

- Nagy cirkusz lett belőle – nevetett Zaza, közben ujjbegyére gyűjtögette a lehullott grillázsdarabokat. – Most gondold el, hatvankettőt írtunk akkor.

- Nekünk akkor lettél Zaza!

- Utána minden évfolyam így hívott a hátam mögött – göcögött az ujját szopogatva. – Mellesleg, a zazák néhány milliós népcsoport. Talán kurdok... vagy örmények. Tudtad?

- Tényleg...? Nem, nem tudtam. Soltészt pedig pár hónap múlva kirúgták...

- De nem emiatt. Egyébként is bukdácsolt, két-három évvel idősebb volt nálatok... cigizett, lógott... Flegma, de jóeszű kölyök volt.

- Tudod, hogy politikus lett?

- Persze... Egy időben sokat láttam a tévében. Végül leérettségizett, és elvégezte az egyetemet. Mondom, hogy jófejű gyerek volt, messzire vitte a csibészes lendület. Anyád nagyon szíven viselte a sorsát – mondta, az utolsó szavaknál hirtelen hangszínt váltott, rejtélyt sejtetett.

- A Soltész sorsát?!

- Mindenáron meg akarta menteni. És a kotonos történet után anyád végképp meggyűlölt.

- Édes Zazám! Sose gyűlölt. Esetleg a fiatalságodat irigyelte... Anyu negyven lehetett, te legalább egy tízessel fiatalabb... Akkoriban ez sokat számított.

- Áh! Nem ezért! Anyádék lököttnek tartottak, és léptem-nyomon provokáltak. Züz-züm Zazának hívtak a hátam mögött.

Max Beckmann: Mütterensarok, jean louis mazieres, flickr.com

Zaza kikandikált a csésze mögül, láttam, vívódik.

– Soltészék lumpen család voltak – mondta –, valahol a környéketeken laktak.

Anyád istápolta őket, és a kapcsolatai révén simítgatta Soltész ügyeit.

– Anyám?! Sose hallottam erről.

– Ó, gyerek! Te mindig magaddal voltál elfoglalva.

– Ez nem igaz! Csak sose foglalkoztam másokkal.

Ahogy te se, mondtam volna még, de visszanyeltem. Tán mert váratlanul ért Zaza támadása. Pedig úgy terveztem, elmesélem, mennyit jelentett nekem az ő intrikákkal szembeni kívülmaradása. Az a kifinomult, játékos fölény, amivel sose állt bele a játszmákba, és amiről úgy látszott, kikezdehetlenné teszi a bántásokkal szemben. Talán ha ezt elmondom, másképp alakul minden. Mindenesetre néma maradtam, Zaza pedig nem tágított. Széttúrta sűrű, parókaszerű haját, és ellenségesen bámult rám.

– Anyád nagyvilági nő volt, nem irgalmasnővér – mondta felsőtestét az asztalhoz döntve. – Sose volt fogékony a szociális problémákra. Akkor miért épp a Soltészt pátyolgatta...? – kérdezte nyakát mélyen a tányér fölé nyújtva.

– Zaza! Azért mégis!

Zaza idétlenül forgatta bogárszemét, két vállát kérdőn megemelte, majd hirtelen visszajejtette. Aztán újraemelte, újraejtette, közben apró billenésekkel rázogatta a fejét. Szenilis vénasszony lett hát belőle is.

– Soltész jóképű, izmos, túlérett kölyök volt – mondta. – Volt benne valami nyers, pofátlan férfisárm.

Megállt a levegőben a kiskanál.

– Azt pletykálták, anyádnak viszonya volt vele – bökte ki végül, és a csésze mögé bújt.

– Zaza! – ugrottam fel. – Mi jut eszedbe?!

Zaza meghökkent. Legalábbis úgy tett, mintha meghökkent volna, visszadőlt a szék támlájára, és a szájára tapasztotta a kezét. De a kígyó már lecsúszott a nyelvéről,

átkúszott a frankfurti maradékán, át a kávéscsészék és a tányérok között. Hirtelen felfordult a gyomrom. Éreztem, ahogy siklik bennem a nyálkás hideg...

– Áhh... butaság! – rázkódott meg Zaza, mintha transzból ébredne. – Ne hallgass rám! Egyébként is... Semmi jelentősége. Ül csak vissza!... Na, ül már le! Anyád, szegény, rég meghalt. A Soltész meg... ha él, él, ha nem, nem. Ne bolygasd a múltat! Ostoba pletyka volt... És óva intelek, hogy nyomozásba kezdj!

– Áh...! Óva intesz?! A politikusok szoktak óva inteni.

– Bocsáss meg, fölösleges mondat volt! Tempi passati! Érted? Tempi passati! Egyél még egy szeletet...! Nem kérsz...? Tudod, mostanában mintha nem tudnám fékezni a nyelvemet. Eszembe jut valami, és kimondom. Hangosan gondolkodom, tán mert sokat vagyok egyedül.

Úgy nézett rám, mint egy alzheimeres, akinek hirtelen kitisztult az elméje, és elretten a saját állapotán.

– Egyébként tiszta az agyam... csak hát, ez a fecsegés...! Érted te ezt...? Na de... a Soltészra visszatérve... Csak addig volt politikus, amíg előzetesbe nem került. Korrupció, hatalommal való visszaélés, meg ilyenek..., de ezt tudod te is... Hónapokig foglalkozott vele a tévé, a sajtó... Képzeld, mostanában online is olvasok... De hát ezt is tudod, így találtam rád...

a lelket figyelem

Hamar elköszöntem Zazától. Már hazafelé azon morfondíroztam, hogy igaza lehet. Nem ismerem az embereket. Sokáig csak darabokban jutottak el hozzám, a szívük, a vérük, a májuk, a veséjük.

Max Beckmann: Csendélet liliommal, Thomas Hawk, flickr.com

Patológus voltam a Szent János kórházban. Szöveteket, baktériumokat vizsgáltam egész életemben. Mostanában viszont a lelket figyelem, a szellemet. Kíváncsian és szenvedélyesen. Megtehetem, hisz senkit nem zavar egy öregasszony báméskodása.

Egyébként megfogadtam Zaza tanácsát. Nem kezdtem nyomozásba. De sokat gondolok anyura, és időnként azt mondogatom magamban: *szép vagy, Mama!*

felső kép | Max Beckmann: Nagy csendélet távcsővel, jean louis mazieres, flickr.com